

Digitalni laboratorij NSK – *makerspace* kultura u knjižnicama

Ivana Čadovska, Dragana Koljenik, Ivona Milovanović

Premda je s radom započeo još u ožujku 2019. godine, uspostavljanje usluge 3D ispisa za korisnike, Digitalni laboratorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK) službeno je otvorio svoja vrata 21. siječnja 2020. godine.

Uz novi, specijalizirani prostor Digitalnog laboratorija NSK predstavljena je i proširena djelatnost koja će osim već ustaljene usluge 3D ispisa obuhvaćati i obrazovni te razvojni aspekt. Kroz razna događanja poput Dana otvorenih vrata, Knjižnica se kroz prostor Digitalnog laboratorija otvara korisnicima, knjižničarima, ali i svim zainteresiranim građanima te ostalim institucijama, građanskim udrugama, inicijativama i tvrtkama, kako bi zajedno radili na stvaranju kulture inovacija u knjižnicama i izvan njih. Digitalni laboratorij NSK razvijat će se kao *makerspace* – fizički i virtualni prostor za upoznavanje, kreativno korištenje, učenje te eksperimentiranje s novim digitalnim tehnologijama, kao mjesto susreta entuzijasta i kreativaca, ali i mjesto za stručno usavršavanje i provođenje raznih aktivnosti svih sudionika iz područja obrazovanja, kulture, znanosti i umjetnosti. Svojim prostorom, opremom za rad te okupljanjem stručnjaka iz raznih područja, program Digitalnog laboratorija NSK nastojat će obuhvatiti sve sastavnice *maker* kulture, sa svrhom ispunjavanja temeljnih misija i vizija koje počivaju na suradnji, inkluziji, održivom razvoju i dijeljenju znanja.

Velika pozornost posvećena je edukativnom aspektu, stoga će se tako korisnici Knjižnice, ali i ostali spomenuti dionici društva imati priliku upoznati s 3D tehnologijom i 3D modeliranjem kroz razna događanja i radionice, a naknadno i s drugim digitalnim tehnologijama i alatima. Kao središnja matična knjižnica Republike Hrvatske i središnja knjižnica Sveučilišta u Zagrebu, NSK ima odgovornost biti predvodnik u razvoju

DigiLab NSK

i implementaciji tehnologija i usluga primjerenih digitalnom dobu u kojem živimo, stoga je poseban naglasak stavljen na ulogu Digitalnog laboratorija NSK kao podrške i referentne točke za sve vrste knjižnica u Hrvatskoj pri uvođenju digitalno orijentiranih usluga i razvojnih projekata u tom području. Jedan od prvih koraka u tom smjeru je osmišljen tečaj pod nazivom „Digitalni laboratorij: uspostavljanje i provođenje usluge 3D ispisa“ u sklopu ovogodišnjeg programa Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara. Na tragu suradnje i sudjelovanja u međunarodnoj zajednici International GLAM Labs community, Digitalni laboratorij NSK služit će i kao mjesto za eksperimentiranje s digitalnim podacima i digitaliziranom baštinom kroz projekte, edukacije i događanja koja za svoj cilj imaju aktivno angažiranje (*engaging*) korisnika s digitaliziranom građom. Krajnji cilj navedenih aktivnosti je poticanje kreativnog korištenja (*reuse*) i aktivno sudjelovanje knjižnica u kreativnoj industriji.

Na svečanom otvorenju novog prostora u siječnju predstavljen je i prvi veći projekt Digitalnog laboratorija NSK – Smart Library NSK. Riječ je o mobilnoj aplikaciji, odnosno virtualnom vodiču kroz prostor i usluge Nacionalne

i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Aplikacija je namijenjena krajnjim korisnicima Knjižnice, a kontekstualizira prostor od 36.478 kvadratnih metara te smisleno povezuje 22 lokacije sa 22 različite usluge za više od 15.000 korisnika. Projektom se želio stvoriti temelj za razvoj Pametne knjižnice (*Smart Library*) kao dijela infrastrukture Interneta stvari (IoT) te istražiti mogućnosti primjene IoT tehnologija u knjižnicama, što je konkretno učinjeno izradom navedene mobilne aplikacije koja virtualno povezuje korisnika i knjižnicu. Nakon detektiranja i analize korisničkih potreba te razvoja web i mobilne infrastrukture, u prostor Knjižnice instalirani su *beaconi* – *low bluetooth* uređaji koji omogućuju lociranje unutar prostora i odašiljanje poruka mobilnim uređajima koji se nađu u njihovom dometu. Nakon testiranja, beta verzija mobilne aplikacije puštena je u produkciju u siječnju, a buduće aktivnosti preusmjerit će se na istraživanje korištenja te održavanje i daljnji razvoj samih aplikacija.

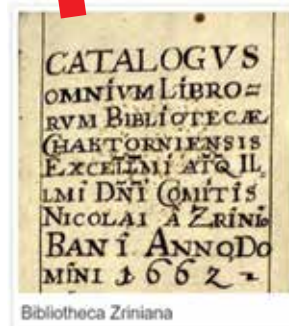
Projektom Smart Library NSK uspješno je ostvarena suradnja s partnerima iz javnog i privatnog sektora te je projekt u potpunosti financiran vanjskim izvorima u tri kruga – putem programa financiranja Ministarstva kulture

digitalna.nsk.hr

Portal digitalnih zbirki Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Otvorenje 21.1.2020.

Portal Digitalna NSK okuplja brojne digitalne zbirke i sadržaje

Bibliotheca Zriniana

Digitalna zbirka inozemne Croatice

Flora Croatia

Gajeva knjižnica

RH u kategoriji Knjižnična djelatnost – Razvojni programi i projekti za 2018. i 2020. godinu te putem natječaja Hrvatskog Telekomu Generacija Next u kategoriji Istraživački znanstveni projekti za 2018. godinu.

Putem navedenih interdisciplinarnih usluga i programa Digitalnog laboratorija NSK knjižnica nastoji prilagoditi svoju organizacijsku kulturu kako bi brzo, učinkovito i uspješno odgovorila na sve izazove koje pred nju stavlja suvremeni korisnik te aktivno sudjelovala u stvaranju digitalnog društva. Rezultat tih nastojanja ogledat će se u osiguravanju inače nedostupne opreme, alata i softvera korisnicima i široj javnosti, edukacijama, radionicama i raznim događanjima s ciljem kreativnog korištenja novih tehnologija te realizaciji novih projekata utemeljenih na novim partnerstvima u javnom i privatnom sektoru, sve u svrhu proširivanja tradicionalne uloge Knjižnice za nove načine učenja, rada, igre i življenja. ■

Smart Library NSK

INFO

Više informacija o Digitalnom laboratoriju NSK saznajte na: <http://lab.nsk.hr/>.

Mobilnoj aplikaciji Smart Library NSK pristupite na: <http://smart.nsk.hr/>.